

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Ioannis|| Climaci Ab-||batis Montis|| Synai,|| Scala Paradisi

Johannes <Climacus>

Coloniae, 1583

VD16 J 520

De luctu gaudij opifice. Gradus VII.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-55433](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-55433)

infra Grad. 17. Alij hoc loco priuationē doloris cordis, verunt.

5 fontes intelligit lachrymarum.

6 Paris. exemp. legit: perfectus sensus mortis tenet animam in timore.

7 Alij: Statim illa memoria (mortis) veluti iudex, hoc (carni indulgere) prohibet.

8 Thalys alij legunt.

9 Vetus translatio hęc quasi probationem eius, quod procedit, memoriam scilicet mortis donū esse Dei, subiicit.

10 Presumere tempus tempore reparari, est sibi: temere persuadere, homo opere quod quis futuro tempore facere proponit, posse socordiam et negligentiam presentis temporis compensari, vel (vi Paulus ait) redimi.

De luctu gaudij opifice. Gradus VII.

VCTVS secundum deum, est mœror animæ, afflicti cordis affectus, semper id quod sit ardentissime inquirens, quo nō potitur, summo id cum labore persequitur, atque post ipsum anxie mœrens ululat. Vel ita: Luctus est stimulus animi, omni affixione & affectione nudatus, atque ad seruandū cor à sancta & tristitia immobiliter fixus. Compunctio, est iugis conscientie excrutatio, quæ per intellectualem confessionem, igniti cordis refrigerium molitur. Confessio, est obliuio naturæ, siquidem ex hoc oblitus est quidā comedere panem suum. Pœnitentia, est voluntaria & læta totius corporeæ delectationis vel consolationis repudiatio. Proprium illorum est, qui in beato luctu proficiunt, continentia labiorum, quæ silentium, eorum vero qui iam profecerunt, non irasci, iniuriasque omnino obliuisci. Eorum vero qui perfecti & consummati sunt, profunda animi humilitas ignominia sitis, vexationumque inuita

MEMOR. MORTIS GRAD. VI. 173

inuitis aduenientium spontanea esuries, peccantium non condemnatio, sed ultra vires miseratio. Suscipiendi sunt primi, sed laudabiles secundi: sed illi beati, qui esuriunt afflictionem, & ignominiam sibi, quia cibo insaturabili saturabuntur. Qui luctum acquisisti, illum viribus tene. Solet enim, nisi firme solidetur, auolare à tumultibus curisq; corporeis ac delitijs fugatus, maxime vero facile à multiloquio & scurrilitate dissoluitur, non secus q̃ ab igne cera. Maior ac potentior baptismo post baptismum (etsi audax dictum id videatur) fons lachrymarum est. Illud enim præcedentia delicta nostra purgavit, hoc vero posteriora. Atque illud quidem omnes ab infantia acceptum inquinamus, per hoc autem & illud repurgamus. Quod nisi diuino munere datum esset omnibus, rarissimi omnino qui saluarentur inueniri potuissent. Mestitia & gemitus ad dominum clamant: timoris autem lachrymæ legatione fuguntur. Porro illæ quas sancta charitas effundit, susceptas atque exauditas esse preces nostras indicant nobis. Sicut humilitati nihil æquè congruit, ut luctus: ita nihil reluctatur ut risus. Continens pro viribus beatæ compunctionis beatam lætificamque tristitiam retine, neq; in ea operari vllatenus cesses, quo ad sublimem te, atque ab humanis contagijs purum Christo domino sistat. Perferutari ne desinas, atque in teipso imprimere abyssum sempiterni ignis, crudeles ministros seuerum crudelemque iudicem, nemini tunc ignoscentem, inferni ignis chaos infinitum, subterraneorum terribiliumque locorum ac voraginum terrificos descensus, atque eorum omnium imagines: ut si qua est in anima nostra luxuriæ lasciuiæ, ingenti tremore percussa transeat in in corruptam ac perpetuam castitatem, &

per

per gratiam luctus igne omni clarius illucescat.
 Sta in orationis prece tremēs, nec aliter q̄ reus iu-
 dici assistēs, vt & interiori & exteriori habitu fauo-
 rē iusti iudicis cōcilies. Neq; enim animā paritur
 4 despicere viduā sibi anxie astantem, molestiasq;
 inuiolabiliter parientē. Si quis animæ lachrymas
 possedit, huic omnis locus apertissimus est ad luctū
 quod si solis adhuc exterioribus occupatur, loca
 moresq; eligere ac discernere non desinat. Sicut
 thesaurus occultus eo qui in foro propositus est, &
 inuiolabilior est, & min⁹ fures sollicitat, ita & ea
 prædiximus intelligamus. Noli eis esse similis q̄
 mortuos sepeliunt, qui nunc quidē super eis lugent,
 nūc ipsorum gratia inebriantur: sed esto vt vincas
 ad metalla s̄ dānati, qui horis singulis à carnifici-
 bus caduntur. Is qui modo lugere, modo delirare
 & risu solui deprehenditur, ei similis est, qui canis
 voluptatis cū pane lapidat, qui hunc quidē percutit
 qui actu videtur, reue. a autem sibi affidere hortatur.
 Esto subtristis, ostentationis inimicus, ac iugiter
 ad cordis tui custodiam attonitus. Metuunt q̄
 pe seueram tristitiam dæmōnes, haud secus, quam
 canem fures. Non est fratres eadem nostra, quæ ad
 nuptias vocatio. Profsus. n. vt nos ipsos lugeamus
 vocati huc à deo sumus. Quidam dum lachrymas
 profundunt, in illo ipso beato tpe, vt nil omnino
 cogitent, sibi ipsis vim faciunt. Improbe id quidē
 non enim intelligunt, lachrymas absq; cogitatione
 & intentione animi profusas, brutæ non ratio-
 nabilis naturæ esse proprias: ex cogitatione lachry-
 mæ procedunt. Pater enim cogitationis, ratio-
 nis animus est. Cum in lectulo decubas, sit tibi ipse
 iacentis habitus figura in sepulchro clausi, minus
 quæ dormies. Ipsa quoque mensæ delibatio, lamen-
 tandæ sortis, vermium illorum te admoneat, mi-
 nusquē

nusquē delicias requies. Sed & in ipso aquæ potu
 flammæ illius sitim ne obliuiscaris, atquē ita vim
 naturæ omnino facies. Quoties vero præceptor
 noster honorificans nos contumelia, & terrore &
 ignominia affecerit, subeat mentem nostrā terri-
 bilis illa iudicis sententia, sicquē insitam nobis ir-
 rationabilem tristitiam & amaritudinem, man-
 suetudine & tolerantia, veluti gladio ancipiti, om-
 nino iugulabimus. Tempore (vt ait Iob) arefcit
 mare, sic & tpe & tolerantia quæ dicta sunt fiunt
 in nobis & perficiuntur. Mæmoria æterni ignis te-
 cum singulis noctibus dormiat, tecumquē euigi-
 let, nec vnquam tpe psalmodiæ dominabitur tibi
 negligentia. Ipsum quoquē indumentum & tuum
 te ad exercitiū luctus hortetur. Omnes enim qui
 mortuos lugent, nigris vestibus operiuntur. Si igitur
 non luges, propter hoc luge. Sin vero luges pro-
 pter hoc, maxime te lamentis affice, quod ex ho-
 norabili & tranquillo ordine te ipsum per tua sce-
 lera in humiliorem & laboriosum deiecisti. Sicut
 in cæteris omnibus, ita & in lachrimis iudex quo-
 quē noster optimus atq; æquissimus naturæ vires
 omnino diiudicat. Vidi modicas guttas instar san-
 guinis cum labore effundi. Vidi & fontes absque
 labore profluere. Ego denique mœrentium dolo-
 rem ac gemitum pluris æstimauī, quā lachrymas,
 puto quod & deus sic iudicet. Non conuenit luge-
 ribus theologiæ sermo, nā ex eo maxime solui il-
 lorum fletus consuevit. Is enim qui de theologia
 differit in solio doctore pompam præferenti, qui
 autem lugeat in silentio vel cilicio & sterquilinio
 sedenti comparatur. Atquē hoc est, vt reor, quod
 Dauid maxim. interrogatibus respondit. Quomo-
 do cantabimus canticum domini in terra aliena,
 id est, vitiosa? Sicut creatura motum aliquando

psal. 136.

H

ex se

ex se gignit, nonnunquam vero aliunde suscipit,
 ita & de compunctione quoque sentiendum est.
 Quoties anima nil etiam curantibus, vel studiose
 operantibus nobis in lachrymas, vi secretæ com-
 punctionis excitata, in solo fletu requieuerit, cur-
 ramus solícite: dominus enim non vocatus aduo-
 nit, spongiámq; diuini mœroris & refrigerij pia-
 rum lachrymarum aquas nobis clemens porrigit,
 quibus deleantur scelera chirographi nostri. Ser-
 ua eam vt pupillam oculi tui, donec sponte abeat.
 Longè enim maior est huiusmodi compunctio-
 nis vis, quam eius quam studio nostro & labore
 acquisiuimus. Non qui quando vult lugeat, is gra-
 tiam luctus adeptus est: sed hic magis, qui in quib-
 us, vult lugeat ne is quidem qui sicut vult lugeat.
 Nonnunquam enim luctui, qui secundum de-
 um est, inanis gloriæ miscentur ingrata lachry-
 mæ. Quod tunc fieri pie & prudenter animadu-
 timus, cum lugere nosmetipsos, & tamè maligna-
 ri viderimus. Compunctio proprie est animi do-
 lor, omni elatione carens, nec vllam sibi omni-
 no consolationem indulgēs, solamq; resolutionē
 suam horis singulis meditans, consolationemq;
 dei, qua humiles monachos visitat, vt a quam fri-
 gidam expectans. Quicumq; toto cordis sensu lu-
 ctū possederūt, hi vitam quoq; ipsam suā vt labo-
 rum plenissimam, lachrymarumque & dolorum
 iungiter materiam sibi ministrantem oderūt, cor-
 pusq; suum vt inimicum aduersati sunt. Quoties
 in his qui secundum deum lugere videntur, super-
 biam aut iram deprehenderis, horum scito lachry-
 mas non ex eis esse, 7 quas compunctio salubris e-
 licit. Quæ enim societas, inquit, lucis ad tenebras?
 Solet adulterina compunctio elationem gignere:
 ea vero quæ laudabilis & probata est, consolatio-
 nem. Sicut ignis stipulam inflamat & consu-
 mit

mit, ita castæ lachrymæ sordes omnes & visibiles & inuisibiles consumunt. Lachrymarum rationem plerique patrum non patere, & esse obpleri securissimam, atque ad inueniendam difficilissimam definiunt, idque in his potissimum, qui rudes imbuuntur. Ex multis, nanque eas & varijs occasionibus gigni 3. puta ex natura, ex deo, ex afflictione vituperabili, itemque ex laudabili, ex inani gloria, fornicatione & dilectione, ex mortis memoria alijsque plurimis. Verum omnibus his lachrymarum modis diuino timore discussis & cognitis, ex iugi nostræ resolutionis memoria mundissimas, & ab omni fraudis suspitione alienas lachrymas nobis comparare studeamus. Neque enim est eis in elationis furtiue suspitio, sed emundatio magna profectusque charitatis in deum peccatiq̃ue abolitio, & candidissima, & ab omni, perturbationum strepitu remota, ac felicissima requies. Eos sane qui lugent nonnunquam ab optimis lachrymis inchoasse & in deteriores desinere, nec nouum, nec mirum est: sed à contrarijs aut etiam naturalibus in spirituales trāsferri lachrymas, & singulare est, & laudibus reuera dignissimum. Hoc autem problema manifestius nouerunt, qui circa inanem gloriam proniores sunt. Noli antequam prefecte emunderis, lachrymarū tuarum imbribus credere. Neque enim habet fidem vinum statim è trocularibus expressum. Omnes quidem lachrymas nostras quas secundum deū profundimus, esse mirū vtilis, nemo est qui refrageretur. Quænam vero sit utilitas earum, in tempore nostræ migrationis agnoscemus. Qui ex iugi luctu in Deum proficit, is epulari quotidie et festa celebrare non desinit. Qui vero corporaliter epulari non desinit, hunc semper

Psalm, 141.

piternus luctus recepturus est. Non enim reis est
in carcere lætitia, ita ne monachis quidem vera in
terra solennitas. Atque idcirco forsitan honestus
ille fletus emaculator ingemiscens aiebat: Educ de
custodia animam meam, ut exultem iam de tua
ineffabili luce. Esto sicut rex in corde tuo sublimis,
in humilitate residens, & risui iubens: Vade, & va-
dat: dulci fletui, Veni, & veniat: seruoque & tyrā-
no corpori, Fac hoc, & faciat. Si quis beato gratio-
soque luctu se, veluti sponsali indumento, vestiri
curauit, hic speciale animæ cognouit risum. Qui-
putas erit huiusmodi, qui tempus suum omne ca-
pie ac religiose in monastica conuersatione consu-
psit, ut nullum diem, nullam horam, nullum mo-
mentum aliquando perdiderit, quod non in diu-
no seruitio religiosisque operibus expenderit, id a-
pud se iugiter ac solícite reputans, possibile non esse
eundem diem bis in vita conspiceret? Beatus qui-
dem is monachus, qui cœlestibus ac intellectualibus
9 virtutibus defigere animi obtutus valet. Sed
ille sane absque metu ruinæ est, qui ex mortis so-
lerumque memoria, genas suas viuentium aqua
rum perpetuis imbribus rigat. Facile autem addu-
cor, ut credam priorem illum statum, per hunc so-
cundum profecisse, atque ad illam felicitatem per-
uenisse. Vidi ego medicos ac pauperes improbos
facetis quibusdam verbis ipsa quoque regum cor-
da ad misericordiam inclinasse. Vidi item paupe-
res, ac virtutibus inopes, non urbanis quidem, sed
humilibus, tenebrasque ac hæitationem testanti-
bus verbis, ex profundo corde ad cœlestem regem
summa improbitate atque perseverantia clamantes
inviolabilem illius naturam atque clementiam
lasse. Qui lachrymarum suarum gratia in animo in-
flatur, eosque qui non lachrymantur damnat, et
ei se

ei similis est, qui ab imperatore contra inimicos suos accepit arma, hisque ipsis semetipsum necat. Non indiget deus lachrymis nostris, o socij, neque hominem ex cordis angustia lugere vult: sed magis ex insigni ad deum charitate, in hilaritate animelætari. Peccatum remoue, & superflua iam erunt sensibilibus oculis fusæ mœstæque lachrymæ. Neque enim cauterio opus est, si vulnus desit. Non erant in Adam ante præuaricationem lachrymæ, sicut nec post resurrectionem iam destructo peccato erunt. Siquidem tunc aufugit dolor & tristitia & gemitus. Vidi in quibusdam luctum, vidi item in alijs, eo quod luctu indigerent luctum: his autem & si luctus non desit, tamen vt qui illum non habent ita affiuntur, per quam¹¹ hanc animi decoram castitatē inuiolabiles furibus permanent. Atque hi sunt, de quibus dictum est: Dominus sapientes facit cæcos. Solent enim ipsæ quoque lachrymæ leuiiores quosdam nonnunquā attollere, quocirca quibusdam diuina dispensatione subtrahuntur, vt dum seipfos priuatos viderint, studiosius eas requirētes, miseros seipfos agnoscant, gemitibusque & mœrore ac dolore animi, profunda que tristitia & hæsitacione se conterant, quæ omnia lachrymarum vices implere solent, & si ab ipsis nimium viliter nihil æstimentur. Inueniemus nonnunquam, si obseruemus diligentius, ridiculum quiddam dæmones in nobis moliri. Nam cum saturitate distenti fuerimus, compungunt nos: rursum cum ieiunauerimus obdurant, vt seducti lachrymis parenti vitiorum gulæ ac delitijs nosipsosexponamus. Quibus obtemperandum non est, sed omnino contra faciendum. Equidem ipsam compunctionis vim considerans stupeo, quo nam modo ea, quæ luctus & mœror dicitur, gaudium

intrinsecus & lætitiā 12. velut mel & fauum,
 comesta, possideat. Quid igitur ex hoc nobis in-
 nuatur? Id profecto, quod propriè Dei donum hu-
 iusmodi compunctio esse, pro confesso habeatur.
 Est tunc in anima iucunda voluptas, deo latenter
 mestos & contritos corde consolante. Verū vt oc-
 casio efficacissimi luctus dolorisq; perutilis non
 desit, historiam omnino miserabilem ad ædifica-
 tionem animarum referre libet: Stephanus quidā
 hoc in loco habitans, solitariam & quietam vi-
 tam adamauerat. Hic cum annos plurimos in mo-
 nastico certamine egisset, ieiunijsq; maximè & la-
 chrymis esset ornatus, alijsq; præterea virtutum
 privilegijs flore et, cellulam ad radicem montis,
 in quo sacram illam diuinamq; visionem specula-
 tus olim fuerat Helias, sibi construxerat. Hic igitur
 tam venerandus moribus, intentione maioris
 laboriosiorisq; pœnitentiæ profectus est ad Ana-
 charitarum locum, cui Fides nomen erat. Quo in
 loco cum annos aliquot arctissimo vitæ institu-
 to peregisset: erat enim hic locus ab omni conso-
 latione mortali penitus remotus, omnibusq; fere
 hominibus inuius (septuaginta enim fere millibus
 passuum ab omni humana habitatione dis-
 iunctus erat,) rursus extremo vitæ tempore rediit,
 cupiens in cellula sua priore sancti illius montis
 habitare. Erant autem ibi duo ex Palestina disci-
 puli admodum religiosi, qui etiam pridie obser-
 uabant cellulam senis. In qua cum paucos egisset
 dies languorem incurrit, ex quo & mortuus est.
 Igitur ante vnum exitus sui diem, repente ani-
 mo obstupuit, apertisq; oculis ad dextram atque
 ad sinistram partem lectuli circumspiciebat, &
 quasi rationem quidā à se exigerent, cunctis qui
 astabant audientibus aiebat, aliquando quidem
 ita

sta sane: Sic reuera est, sed pro hoc tot annis ieiunauit. Aliquando vero: Non certe, sed mentimini, hoc non feci. Deinde rursus: Ita vere est, hoc ita est, sed fleui, sed ministraui. Ac rursus: Vere me accusatis. In quibusdam etiam aliquando aiebat: Ita sane, & quidem ad hæc quid dicam non habeo, ideo misericordia est. Et erat profecto spectaculum horrendum ac terrificum, inuisibile illud sæuissimumq; iudicium, in quo etiam (quod terribilius est) & quod non fecerat illi obijciabant (me miserum) quietis ac solitudinis sectatori: in nonnullis vero peccatorum suorum, quid ad hoc respondere posset, se non habere dicebat, qui iam fere quadraginta annos monachus fuerat, & lachrymarum gratiam habuerat. Væ, væ vbinam erat Ezechielis vox, quam illis obijceret: In quacunq; hora ingemuerit peccator, saluus erit. Et illud: Quia in quo te inueniam, in eo te iudicabo dicit dominus. Vere nihil huiusmodi respondere potuit. Cuius rei gratia illi gloria, qui solus agnouit. Quidam vero mihi veraciter affirmauerunt, quod hic dum esset in eremo, leopardum quoque ex manu sua nutrebat. Hic ipse tamen cum adeo infeste ratio a se exigeretur, carne solutus est, quod iudicium, quis terminus, quæ sententia, quis rationis eius finis fuerit, incertum penitus relinquens. Sicuti vidua, quæ viro suo fuerat orbata, si filius sibi sit vnigenitus, illi soli vnitur, eiusq; post dominium solatio potitur: ita anima si lapsa fuerit, nullo alio solatio exitus: sui tempore tam secure nititur, vt abstinentiæ labore ac lachrymis Huiusmodi nunquam concinet, neque in hymnis secum iubilabit: hæc enim luctum interrumpit. Quod si tu per ea luctum tibi constituere studeas, adhuc ea abs te remotissima est.

Luctus quippe certus fixusq; dolor est animæ peritæ, præcursor beatissimæ 13. tranquillitatis: in plerisq; præaptans & emundans consumensque omnium vitiorum syluam. Quidam honesti huius boni probatus operarius, ista mihi de se narrauit. Cum, inquit, sæpius studiosè instituerem aduersus inanem gloriam, siue iracundiam, siue ventris saturitatem omnino bellum gerere, luctus ratio subelamās mihi intrinsecus attestabatur: Noli inani gloria efferri, nam recedam abs te. Similiter quoque in alijs perturbationibus dicebat. Cui ego aiebam: Nunquam tibi ero inobediens, donec me Christo domino sistas. Luctus quidem profunditas consolationem aspicit, cordis verò munditia illustrationem suscipit. Illustratio ineffabilis est quædam efficacia, quam ignotè intelligimus, & inuisibiliter aspicimus. Consolatio, est refrigeriū afflictī animi, infantis in morem in seipso vagientis, simulq; gratè & iucundè subridentis. Suffragatio est animæ quæ in mœrore ceciderit innouatio, afflictas lachrymas in eas quæ sunt pacatissime mirabiliter transferens. Lachrymæ solent metum excludere, vbi verò timor excussit timorem, continuo serena lux gaudij illuxit. Cum autem indeficiens id gaudium desiderit, flos sanctæ charitatis orietur. Humilitatis manu adueniens gaudium abs te vt indignus abijce, ne fortè dum nimium facilis ad suscipiendum es, lupum pro pastore suscipias. Noli properè ad contemplationem 14. currere in alieno tempore, vt hæc humilitatis tuæ pulchritudinem insequens, tibi in seculum seculi castissimo iungatur amplexu. Principio quidem infans cum agnoscit patrem, gaudio penitus impletur: si verò ille certa ratione peregre profectus fuerit atque iterum redierit, gaudij simul & mœ-

roris infans plenus efficitur. Gaudij quidem, quia
 eum quem cupierat videt. Mœroris, quia tanto
 tempore honesta illa pulchritudine priuatus est.
 Abscondit seipsam infantis mater, quæ si se vide-
 rit anxie inquirere, gaudio afficitur, sicque illum
 instruit sibi adhærere iugiter, affectumq; suum al-
 tius infanti imprimit, eumq; ad se ardentius amā-
 dum inuitat, Qui habet aures audiendi audiat, ait
 dominus. Non angetur spectaculorum ordinan-
 dorum cura is reus, in quem est lata sententia:
 ita ne is quidem qui attentius luctui studet, deli-
 tijs aut gloria, aut furore, aut iracundia, vnde-
 que capietur. Luctus est pœnitentis animæ certus
 & fixus dolor, quotidie dolores doloribus adjici-
 ens. Iustus & sanctus dominus, qui & eum qui ra-
 tione sectatur quietem, ratione compungit: & eū
 qui ratione subditur quotidie lætificat. Qui horū
 alterum non legitimè arripit, hic luctu priuatū se
 intelligat. Abijce abs te eū, qui in profundissimo
 luctu ad te accedit, canem, deumq; tibi inelementē
 & immisericordē suggerit. Nam si diligenter obser-
 ues, inuenies illū cū ad peccatū te hortatur clemē-
 tem & misericordem, atq; ad ignoscendum facilē
 Deum tibi polliceri. Exercitatio assiduitatē gignit,
 porro assiduitas in sensum in firmissimū, de-
 finit. Quod autem sensu fit, difficile auferri po-
 test. Etiam si quodlibet magnum atq; electissimū
 vitæ institutum arripueris, id quasi externum &
 nothum existimare debes, nisi cor afflictum mœ-
 rensq; possideas. Oportet enim reuera maximeq;
 necesse est, vt qui post salutare lauacrum inquina-
 ti sunt, igne cordis infatigabili ac miseratione Dei
 manus suas (vt ita dixerim) pice 16. excutiant. Vi-
 di ego apud quosdam supremum terminum lu-
 ctus: sanguinem enim eos præafflicto & percusso

corde profunderē ex ore conspexi, recordatusque
sum eius qui dixit: Percussus sum ut fœnum, & a-
ruit cor meum. Illæ quidem lachrymæ, quas metus
gignit, in seipsis custodiam possident: quæ vero ex
charitate prodeunt, antequam ipsa perficiatur, in
quibusdam facillè fortassis auolant, nisi forte ignis
ille sempiternè memorandus, operis tempore cor
penitus incēdat. Et est sane mirabile quō id quod
vilius & indigni⁹ est, certius atq; securius sit suo in
tempore. Sunt materiæ quæ fontes nostros exci-
cant, 17 sunt item quæ in ipsis & cænū & feras bel-
uas pariant. Per priores quidem illas, Loth filius
suis nequiter congressus est: per feras, verè diabo-
lus cecidit. Ingens in hostibus nostris versutia, sum-
ma nequitia est, ut virtutum materias, materias
vitiorum, & humilitatis authores, materias super-
biæ opifices faciant. Solent nonnunquam ipsæ et-
iam sedes nostræ, & locorum species animum no-
strum ad compunctionem excitare. doceant te
hoc Iesus & Helias & Iohannes soli apud se oran-
tes. Animaduerti plerunquē in ipsis quoq; ciuita-
tibus, medijsque tumultibus moueri nobis lachry-
mas, ea profecto arte dæmonum, ut putantes qui-
dam nihil se ex his tumultibus lædi, seculo propin-
quare non metuerent. Verbum vnum nonnun-
quam dissoluit luctum: mirum verò si vnū quo-
que verbum iursus illum reuocare, postquam auo-
lauerit, possit. Non accusabimur o socij, neque
nobis crimen dabitur in separatione animæ a cor-
pore, quod non miracula egimus, quod non de
theologia disseruimus, quod non contemplationi
operam dedimus, sed ob hoc maxime rationem
omnino deo reddituri sumus, quia lugere vnquā
desistimus.

Annotationes in gradum 7.

- 1 Perspicua magis hic est translatio antiqua, sic enim habet: quem (affectum) anima quærit continuè, feruenter & impetuose, quando est illa priuata.
- 2 Tristitia est sancta, quam vel penitentia delictorum, vel desiderio perfectionis accensi, vel futura beatitudinis contemplatione concipimus. Hæc penitentiam ad salutem stabilem operatur iuxta Paulum 2. Cor. 7. Pulcherrime hanc tristitiam ab adiunctis describit Cassianus lib. 9. Instit. monast. cap. 1. Alia omnis tristitia noxia est, ut eodem lib. fusius docet Cass.
- 3 Abstinencia verterunt alij.
- 4 Alij legunt. Quia non poterit se continere, quin consoletur animam, quæ stat coram eo, sicut viua dolens. Puto igitur locum corruptum esse, & pro patitur, poterit legendum esse: aut pro despicere, despicit.
- 5 Ad metalla damnari supplicium fuit apud antiquos, quo vineti fontes in opus metalli traherantur seu in metallas mittebantur fodinas Item ad Calcariam et Sulphurariam quidam damnabantur Vide Iurisconsulti. ff. de penis. c. de metallis, & Sueton in Caligula.
- 6 Vestes monachorum Syria & Aegypti erant, cucullus Colobium, rebrachiatorium & mauortes: de quibus consule Cassianum lib. 1. Instit. monast.
- 7 Tristitia enim quæ secundum Deum est humilis est, mansueta & patiens teste Cassia. lib. 9. cap. 11. Instit. monast.
- 8 De diuersis lachrymarum spiritalium generibus, earumque causis vide responsionem abbatis Isaac apud Cassia. col. 9. cap. 29.

ad est:

- 9 Id est: Beatus ille monachus qui mentis oculos in celum leuare & angelos intueri potest.
- 10 Violasse ponit, pro violenter expugnasse.
- 11 Alterum istorum pronominum superest: & pro castitate, alij impotentiam lachrymandi scilicet vertunt.
- 12 Sensus est: luctus & mœror qui secundum Deum est, gaudium in se & letitiam spiritualem continet, dulciorem super mel & fauam. Habet enim in semetipso omnes fructus spiritus S. quos enumerat Paulus Galat. 5. Vide Cassianum libr. 9. institut. monast. cap. 11.
- 13 Tranquillitatem, vocat hic omnis vehementioris affectionis, animi perturbationis, terrorisq; vacuitatem: quam Græci ὑδωμιάω vocant: Cic. lib. 5. de Finibus: Democriti autem, quæ est animi tanquã tranquillitas, quam appellant ὑδωμιάω. De hac insignem libellũ, scripsit Plutarchus.
- 14 q. d. Contemplatio non apprehenditur ab insequentibus illam, sed ipsa fugientes insequitur & apprehendit. Quod in sequentibus pulchris similitudinibus ostendit. Contemplationem autem hic intelligit eam, quæ consolationem diuinam habet annexam.
- 15 Firmissimum legendum videtur, & sensum hic pro habitu accipi putarem.
- 16 Inuersio est, pro picem manibus excutere: alij lauã manus à contagione picis, transfulerunt.
- 17 Materie fontes lachrymarum exciccantes sunt, cibi, vinum, deliciae & c. feras verò & beluas generantes, ambitio- cœnodoxia & c.

De ira vacuitate & mansuetudine.

Gradus VIII.

Sicut aqua, si paulatim igni adijciatur, flammam penitus extinguit: ita & veri luctus lachrymarum omnem flammam iracundia ac furoris